

Pohjois-Savon hyvinvointialueen palvelukohtainen sääntökirja

Tekonivelkirurgia

Yleiset palvelut

3.6.2023

Sisällysluettelo

1	Palvelun kuvaus ja palvelun vähimmäisvaatimukset	3
1.1	Henkilöstö ja henkilöstön pätevyysvaatimuksia.....	4
1.2	Laadunhallinta ja valvonta.....	5
1.3	Tilat, laitteet ja välineet.....	5
1.4	Turvallisuus.....	6
1.5	Vastuu komplikaatioista.....	6
2	Tekonivelkirurgian palvelukuvaus.....	7
2.1	Asiakkuuden prosessi	7
2.2	Palvelun sisältö	8
3	Käynnin tai hoitokontaktin peruutus.....	8
4	Kirjaaminen ja palvelupalaute.....	8
5	Palvelusetelin arvo	8
6	Palvelujen laskutus.....	9
6.1	Laskutus hyvinvointialueelta.....	9
6.2	Laskutus asiakkaalta.....	9

Yleiset palvelut

3.6.2023

---

1 Palvelun kuvaus ja palvelun vähimmäisvaatimukset

Tässä palvelukohtaisessa sääntökirjassa tarkoitetaan tekonivelkirurgialla polven tai lonkan primaariteknonivelpotilaiden leikkaushoitoa.

Tekonivelkirurgian palvelukohtainen sääntökirja täydentää Pohjois-Savon hyvinvointialueen yleistä sääntökirjaa. Mikäli palvelukohtainen sääntökirja on ristiriidassa yleisen sääntökirjan kanssa, noudatetaan yleisessä sääntökirjassa annettuja ohjeita ja vaatimuksia.

Tekonivelkirurgian palveluseteli sisältää polven tai lonkan primaariteknonivelpotilaiden leikkaushoidon. Palvelusetelikäytännön avulla pyritään vähentämään tekonivelkirurgisten potilaiden jonoutumista lisäämällä potilaan valinnan mahdollisuuksia ja parantamaan palvelujen saatavuutta. Palvelusetelillä asiakas voi itse valita palveluntuottajan palvelusetelituottajiksi ilmoittautuneiden, tekonivelkirurgiaa harjoittavien terveydenhuoltoyksiköiden joukosta.

Palvelusetelitoimintaan ei ohjata potilaita, joille tulisi todennäköisimmin asettaa jokin muu kuin perustekonivel. Mikäli palveluntuottaja arvioi, että lääketieteellisesti on perusteltua asettaa muu kuin perustekonivel, tällöin palveluntuottajan tulee palauttaa potilas hoitoon Pohjois-Savon hyvinvointialueelle Kuopion yliopistolliseen sairaalaan.

Palvelusetelijärjestelmän piiriin kuuluvat potilaat:

Tekonivelkirurgiset potilas-/diagnosiryhmät:

- 1.M16.0 Primaarinen molempien lonkkanivelten nivelrikko
- 2.M16.1 Muu primaarinen lonkan nivelrikko
- 3.M17.0 Primaarinen molempien polvien nivelrikko
- 4.M17.1 Primaarinen muu primaarinen polven nivelrikko

Tekonivelkirurgiset leikkaustoimenpiteet

- 1.NFB30 Lonkan kokotekonivelleikkaus sementitön
- 2.NFB40 Lonkan kokotekonivelleikkaus, hybridi
- 3.NGB20 Polven kokotekonivelleikkaus ilman lumpio-osaa, liukuproteesi
- 4.NGB40 Polven kokotekonivelleikkaus, lumpio-osan kanssa, liukuproteesi

Palvelusetelijärjestelmän ulkopuolelle jäävät potilaat:

- Tekonivelten uusintaleikkaukset
  - Molemminpuolinen tekonivelleikkaus
  - ASA 4
  - Hemofilia
  - Lyhytkasvuiset, esim. akondroplasia
  - Vaikea lihavuus, BMI > 38
  - Korkeat lonkkaluksaatiot
  - Merkittävät acetabulumin dysplasiat
  - Sekundaarinen artroosi
  - Merkittävä nivelen virheasento tai muu syy, joka edellyttää tukevampaa proteesimallia tai muita erityisratkaisuja.
  - Tulehduksellinen nivelsairaus
-

Yleiset palvelut

3.6.2023

-
- Potilas on alle 18 vuoden ikäinen
  - Kyseessä on vuodepotilas
  - Potilaalla on epätasapainossa oleva vakava yleissairaus tai edeltävän 6 kk:n aikana sairastettu ja sairaalahoitoa vaatinut kardiovaskulaaritapahtuma (esim. sydäninfarkti, keuhkoembolia, aivoinfarkti, jne.)
  - Potilas tarvitsee ulkopuolisen henkilön antamaa tulkkausta, tai potilas ei kykene itsenäisesti kommunikoimaan häntä hoitavan henkilökunnan kanssa (esimerkiksi hoitajan kanssa kommunikointi on riittävää), joko kielellisistä rajoitteista tai potilaan muihin sairauksiin liittyvistä rajoitteista johtuen.
  - Potilaalla ei ole hyvinvointialueen hyväksymää lähetettä.

Palveluntuottajan palvelun tulee olla sisällöltään ja laadultaan vähintään Pohjois-Savon hyvinvointialueen yleisen sääntökirjan ja tämän sääntökirjan mukainen. Lisäksi palveluntuottajan tuottamien palvelujen on jatkuvasti vastattava vähintään sitä tasoa, jota edellytetään vastaavalta hyvinvointialueen toiminnalta.

Palvelun tulee täyttää lakien ja viranomaistenmääräysten asettamat vaatimukset, joihin palvelusetelituottaja on veloitettu perehtymään ajantasaisesti.

1.1 Henkilöstö ja henkilöstön pätevyysvaatimuksia

Palveluntuottajan leikkaavan lääkärin kompetenssivaatimuksena on sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston Valviran voimassa oleva lupa toimia ortopedian ja traumatologian erikoislääkärinä Suomessa ja vähintään kahden (2) vuoden kokemus erikoislääkärinä pääasiallisena työtehtävänä tekonivelkirurgia tai tekonivelkirurgian asiantuntijan pätevyys sekä vähintään/keskimäärin 50 tekonivelleikkausta /vuosi viimeisen viiden vuoden aikana.

Palveluntuottajan anestesia- ja lääketieteellisen erikoislääkärin kompetenssivaatimuksena on Valviran voimassa oleva lupa toimia anestesiologian erikoislääkärinä.

Palveluntuottajan tekonivelleikkauksiin osallistuvan henkilökunnan, mukaan lukien sairaanhoitajat ja muu terveydenhuollon henkilöstö sekä sijaiset, tulee täyttää terveydenhuollon henkilöstölle asetetut lakisääteiset vaatimukset eikä heidän ammatinharjoittamisessa saa olla minikäänlaisia rajoituksia. Henkilöstöluettelo tulee täydentää jatkuvasti niin, että se on aina ajantasainen. Kaikkien tekonivelleikkauksiin osallistuvien terveydenhuollon ammattihenkilöiden niin sairaanhoitajien kuin lähi- ja perushoitajien rekisteröintinumero tulee löytyä Valviran ylläpitämästä terveydenhuollon ammattihenkilöiden tietopalvelusta (<https://julkiterhikki.valvira.fi>). Yksittäisiä ammatinharjoittajia ei tulkita alihankkijoiksi.

Palveluntuottaja vastaa siitä, että hoitoa toteuttava henkilöstö täyttää laissa säädetyt kelpoisuusehdot ja suorittaa vain sellaisia työtehtäviä, joihin heillä on säännösten tai viranomaisen ohjeiden mukainen oikeus. Palkatessaan terveydenhuollon ammattihenkilöstöä, palveluntuottaja sitoutuu tarkistamaan henkilön tiedot Valviran ylläpitämästä rekisteristä. Palveluntuottaja huolehtii henkilöstönsä ammattitaidon ylläpidosta ja täydennyskoulutuksesta terveydenhuollon täydennyskoulutusveloitteen mukaisesti. Palveluntuottajalla on oltava erikseen kuvattu ajantasainen hoitohenkilökunnan perehdytysprosessi. Palveluntuottajan on pyydettäessä toimitettava hyvinvointialueelle selvitys siitä, miten sen palveluksessa oleva henkilöstö on perehdytetty ja miten osaaminen on varmistettu tekonivelleikkauksissa.

Yleiset palvelut

3.6.2023

Palveluntuottaja sitoutuu huolehtimaan siitä, että hyvinvointialueen palvelusetelillä saapuva asiakas saa palvelua valintansa mukaan joko suomen tai ruotsin kielellä. Palveluntuottajan tulee myös ilmoittaa, millä muilla kielillä palvelua voidaan toteuttaa.

Palveluntuottaja huolehtii siitä, että työntekijöiden tietoon saatetaan työhön liittyvät velvollisuudet, työntekijän yleiset velvollisuudet, työhön liittyvät salassapitovelvollisuudet, velvollisuus noudattaa tietojärjestelmiin liittyvää tietosuoja- ja tietoturvaohjeita sekä työhön ja kulunvalvontaan liittyviä turvaohjeita.

1.2 Laadunhallinta ja valvonta

Palveluntuottajan tulee toteuttaa palveluaan asiakaslähtöisesti ja hyvien hoito- ja toimintakäytäntöjen mukaisesti, myös käypähoitosuosituksien mukaisesti. Asiakkaalle tuotettu palvelu on laadukasta, turvallista ja asianmukaisesti toteutettua. Kaikki tekonivelleikkaukset tulee ilmoittaa THL:n implanttirekisteriin. Palveluntuottajan omat infektiio- / revisioluvut on raportoitava hyvinvointialueelle. Palveluntuottajan vuosittainen vähimmäismäärä tekonivelleikkauksia tulee noudattaa voimassa olevia säädöksiä.

Hyvinvointialue valvoo hyväksymiensä palveluntuottajien palvelujen laatua ja varmistaa, että palvelujen laatu täyttää palvelusetelilain ja sääntökirjan mukaiset kriteerit. Palveluntuottaja hyväksyy hyvinvointialueen tekemät asiakas- ja asiakaspalautekyselyt palveluseteliä käyttäville asiakkailleen.

Palvelusetelituottajaksi ilmoittautumiseen kuuluvat yleisen sääntökirjan kohdassa 5.3.1 mainittujen rekisteritietojen lisäksi seuraavat palvelukohtaiset vaatimukset:

- Omavalvontasuunnitelma
- Oikeaksi todistettu kopio vastuuvakuutuksesta/potilasvakuutuksesta
- Verohallinnon todistus maksetuista veroista ja sosiaaliturvamaksuista
- Vakuutusyhtiön todistus suoritetuista eläkevakuutusmaksuista
- Henkilöstötaulukko
- Selvitys alihankkijoista alihankkijoita käyttäviltä palveluntuottajilta
- Lääkehoitosuunnitelma
- Enintään kaksi (2) kuukautta vanhat liitteet hyväksytään

1.3 Tilat, laitteet ja välineet

Palveluntuottajalla on toiminnan edellyttämät asianmukaiset tilat sekä toimintaympäristö, jotka mahdollistavat tekonivelleikkausten tuottamisen. Palveluntuottajan toimitilojen ja lääkinnällisten laitteiden on jatkuvasti täytettävä turvallisuusmääräykset niin, että yksikössä huolehditaan asiakkaiden turvallisuudesta lain ja viranomaisien määräysten mukaisesti. Samoin toimitilojen on täytettävä lain edellyttämät palveluntuottajalle asetetut hyväksymisedellytykset. Hoidossa käytettävissä laitteissa ja tarvikkeissa tulee olla CE-merkintä eli niiden tulee täyttää lääkinnällisten laitteiden ja tarvikkeiden turvallisuusvaatimukset. Toimintaympäristön hygienian tason ja välineiden huollon tulee olla THL:n ohjeistuksien mukainen.

Yleiset palvelut

3.6.2023

1.4 Turvallisuus

Palveluntuottajan omavalvontasuunnitelmassa tulee olla hygienian hallintaohjelma, joka sisältää ohjeet hygieniasta, hygieniatuotteista, aseptiikasta, infektioriskien kartoittamisesta, infektioiden torjunnasta, toiminnasta poikkeustilanteissa (infektio- ja epidemiatilanteissa), sekä puhtaustasojen määrittelystä, käytettävistä siivousvarusteista ja niiden huollosta.

Käytössä tulee olla pelastusviranomaisen hyväksymä pelastussuunnitelma ja turvallisuus-suunnitelma, sisältäen sisäisten ja ulkoisten uhkien vaaratilannekartoitukset.

1.5. Vastuu komplikaatioista

Seuraavien per- ja postoperatiivisten komplikaatioiden hoito sisältyy palvelusetelitoimintoon ja on hoidettava mahdollisuuksien mukaan yksityisen palveluntuottajan toimesta ja kustannuksella.

Perioperatiiviset:

1. iatrogeeniset ligamenttivauriot ja murtumat
2. leikkausvuoto
3. elvytys ja välitön ensihoito muissa kriittisissä tiloissa

Välitön postoperatiivinen:

1. postoperatiivinen leikkausalueen verenvuoto
2. vuotavan haavan tarkistus ja ompelu
3. elvytys ja ensihoito muissa kriittisissä tiloissa
4. postoperatiivinen poikkeava kipuoire
5. postoperatiivinen poikkeava tuntupuutos tai motorinen heikkous
6. välittömästi leikkauksen jälkeen todettu mekaaninen komplikaatio (virheasento tai sijoiltaanmeno) tai murtuma

Postoperatiiviset, kotiutuksen –4viikkoa leikkauksen jälkeen:

1. postoperatiivinen leikkausalueen verenvuoto. Kotiutusvaiheen jälkeiset, päivystyksellistä hoitoa vaativat leikkausalueen verenvuodot ohjataan tarvittaessa julkisen terveydenhuollon päivystyspisteeseen
2. postoperatiivinen poikkeava kipuoire
3. postoperatiivinen poikkeava tuntupuutos tai motorinen heikkous
4. postoperatiivisen haavan paranemisongelman, tekonivelinfektion tai sen epäilyn ensiarvio ortopedin toimesta. Vakavat haavakomplikaatiot, jotka vaativat revisioita ja/tai antibioottihoitoa ohjataan julkisen puolen sairaalahoitoon asianmukaisen hoidon varmistamiseksi. Julkinen palveluntuottaja vastaa tekonivelinfektion hoidosta ja diagnostiikasta, mikäli ensiarvion perusteella epäily herää. Peroraalista antibioottihoitoa ei tule aloittaa ennen diagnostisia nivelpunktionäynteitä
5. Välittömästi leikkauksen jälkeen todettu mekaaninen komplikaatio (virheasento tai sijoiltaanmeno) tai murtuma.

Seuraavien peri- ja postoperatiivisten komplikaatioiden hoito ei kuulu palvelusetelituotantoon vaan ne hoidetaan tarkoitukseen parhaiten soveltuvassa julkisessa sairaalassa.

Perioperatiiviset:

Yleiset palvelut

3.6.2023

-
1. Vakavat ja ennakoimattomat anestesiakomplikaatiot (esim. anafylaksia)
  2. Vakavat systeemikomplikaatiot (esim. sydäninfarkti, aivoinfarkti, keuhkoembolia)

Postoperatiiviset:

1. Vakavat systeemikomplikaatiot (esim. postoperatiivinen pneumonia, sydäninfarkti, aivoinfarkti)
2. Päivystyksellistä hoitoa tai antibioottihoitoa vaativa haavainfektio tai tekonivelinfektion epäily
3. Päivystyksellistä hoitoa vaativat leikkausalueen verenvuoto, joka ei ole hoidettavissa leikkauksessa yksikössä

2 Tekonivelkirurgian palvelukuvaus

Palvelusetelillä voidaan korvata Pohjois-Savon hyvinvointialueen omana toimintana suorittama leikkaushoito lonkan ja polven primaariteknonivelkirurgiassa sekä toimenpiteen vaatima välitön osastohoitojakso, joka on maksimissaan 2 vrk. Myöhempi postoperatiivinen kontrolli tapahtuu Pohjois-Savon hyvinvointialueen toimesta.

Palveluseteli kattaa seuraavasti:

- Polven tai lonkan primaariteknonivelleikkauksen (sisältäen käytetyn implantin)
- Enintään kaksi postoperatiivista sairaalahoitopäivää
- Välittömän postoperatiivisen fysioterapeuttisen potilasohjauksen

2.1 Asiakkuuden prosessi

Palvelun myöntäminen perustuu asiakkaan palvelutarpeen selvittämiseen. Palveluseteli on henkilökohtainen, eikä sitä voi vaihtaa rahaksi tai käyttää muuhun kuin myöntämispäätöksessä mainittuun tarkoitukseen. Palvelusetelillä tuotetusta palvelusta ei voi saada kotitalousvähennystä.

Palvelusetelin mukaiseen palvelutapahtumaan tulee sisältyä palveluntuottajan ortopedin arvio leikkausindikaatioista ja tarvittaessa palveluntuottajan anestesiologian, sisätautien ja muiden tarvittavien erikoisalojen lääkärikonsultaatio. Mikäli käytössä ei ole alle 6kk vanhoja röntgenkuvia leikkauksen kohteeksi suunnitellusta nivelestä on tehtävä uusi kuvantamistutkimus, jonka toteuttaa palveluntuottaja. Preoperatiivisesti on tarkastettava leikkausta varten tarpeelliset laboratoriotutkimukset, vähintään PVK, Na, K, CRP, Pt-GFRe, P-VRab-O. Potilaan käyttämä lääkehoito tulee tarkastaa ennen toimenpidettä ja EKG-tutkimus tehdä yli 60-vuotiaille.

Hyvinvointialueen viranhaltija tekee palvelupäätöksen ja kertoo asiakkaalle palvelusetelin käyttöön liittyvistä asioista ja asiakkaalle jäävän maksuosuuden määräytymisestä (omavastuuosuus). Lain mukaan asiakas voi myös kieltäytyä palvelusetelistä ja asettua Kuopion yliopistollisen sairaalan omaan leikkausjonoon.

Asiakas ottaa yhteyttä hyvinvointialueen hyväksymään palvelusetelituottajaan. Kun asiakas valitsee itselleen sopivan palveluntuottajan, asiakas ja palveluntuottaja tekevät keskinäisen palvelusopimuksen. Asiakas antaa palveluntuottajalle saamansa palvelusetelin tai ilmoittaa setelissä olevan numeron palveluntuottajalle (sekä hyvinvointialueen laatiman hoitosuunnitelman, jos on laadittu).

Kuten kaikissa julkisen sairaanhoidon palveluissa, asiakkaalla on potilaslain mukaiset oikeudet myös palvelusetelitoiminnossa. Hän voi tehdä muistutuksen hyvinvointialueelle ja palveluntuottajalle, mikäli on tyytymätön palvelusetelillä hankkimaansa palveluun.

2.2 Palvelun sisältö

Pohjois-Savon hyvinvointialueella on käytössään tekonivelkirurgian palveluseteli polven tai lonkan tekonivelleikkaukseen.

3 Käynnin tai hoitokontaktin peruutus

Palveluntuottajan on informoitava palveluseteliä käyttävää asiakasta siitä, että asiakkaan on itse maksettava käyttämättä jääneestä hoitokäynnistä perittävä maksu, mikäli tämä jättää peruutuksen tekemättä tai peruuttaa ajan liian myöhään. Palveluntuottaja esittää peruuttamattomasta käynnistä veloittavan summan PSOP-järjestelmässä, hinnaston lisätiedoissa. Peruuttamattomasta ajanvarauksesta ei laskuteta hyvinvointialuetta.

Palveluntuottajasta johtuvan käynnin tai hoitokontaktin peruuttamisesta on kirjattu yleisessä sääntökirjassa kohdassa 6.1.

4 Kirjaaminen ja palvelupalaute

Palveluntuottajan tulee kirjata toteutuneet palvelutapahtumat PSOP-palveluseteli- ja ostopalvelujärjestelmään (Parasta Palvelua-verkkopalvelu) järjestelmään kun palvelutapahtuma on toteutunut. Palveluntuottajalle maksettava korvaus muodostuu PSOP-järjestelmän toteutuneiden ja hyväksytyjen palvelutapahtumakirjausten mukaisesti. Palveluntuottaja on velvollinen toimittamaan leikkausjaksosta myös toimenpidekertomuksen ja loppulausunnon Kuopion yliopistollisen sairaalan tukielinkirurgian poliklinikalle.

Toimitusosoite:

Kuopion yliopistollinen sairaala
Tukielinkirurgiakeskus/Ortopedian poliklinikka 141452

Puijon sairaala, Kaarisairaala, B, K, 1. kerros
Puijonlaaksontie 2, 70210 KUOPIO

5 Palvelusetelin arvo

Tekonivelkirurgian palveluseteliarvo on 9000 euroa. Hyvinvointialue päättää palvelusetelin arvosta ja sen muutoksista. Palvelusetelillä tuotettu leikkaus on asiakkaalle samanhintainen vaihtoehto kuin hyvinvointialueen tarjoama hoito.

Asiakkaan omavastuu muodostuu palveluntuottajan tuottaman palvelun hinnan osuudesta, jota hyvinvointialueen myöntämän palvelusetelin arvo ei kata.

---

6 Palvelujen laskutus

Pohjois-Savon hyvinvointialueella on käytössään PSOP-palveluseteli- ja ostopalvelujärjestelmä, jonka kautta toteutuneiden palveluiden maksatus tapahtuu.

6.1 Laskutus hyvinvointialueelta

Hyvinvointialue päättää palvelusetelin arvon ja sitoutuu maksamaan myöntämänsä palvelut palvelusetelituottajalle palvelusetelin arvoon saakka.

Laskutus tapahtuu Pohjois-Savon hyvinvointialueen antaman erillisen ohjeen mukaisesti PSOP-järjestelmän kautta. Palvelujen laskutuksesta on kerrottu tarkemmin yleisessä sääntökirjassa, kohdassa 5.6. Laskutuksen ohje on nähtävillä hyvinvointialueen nettisivuilla.

6.2 Laskutus asiakkaalta

Palveluntuottaja laskuttaa asiakkaalta palvelusetelin omavastuuosuuden, asiakkaan mahdollisesti ostamat lisäpalvelut palveluntuottajan ja asiakkaan keskinäisen sopimuksen mukaisesti, esimerkiksi fysioterapiapalvelut. Palveluseteliä voi käyttää vain palvelu- ja hoitosuunnitelman mukaisen hoidon maksuun. Palvelusetelillä ei voi maksaa muita palveluntuottajan tarjoamia palveluita.

Palveluntuottaja laskuttaa asiakkaalta omavastuuosuuden jälkikäteen. Jos asiakas jättää maksamatta palveluntuottajan laskun omavastuuosuuden, huolehtii palveluntuottaja itse maksuneuvotteluista sekä mahdollisesta perinnästä. Hyvinvointialue ei vastaa asiakkaan mahdollisesti maksamatta jääneistä omavastuuosuuksista.

Hyvinvointialue ei peri asiakasmaksua palvelusetelillä järjestettävistä palveluista.
